

Üniversite Öğrencilerine Zamanı İyi Kullanma Farkındalığının Yaratıcı Drama Yoluyla Kazandırılması

Işıl TANRISEVEN*, Murtaza AYKAÇ**

Özet

Bu araştırmada yaratıcı drama etkinliklerinin üniversite öğrencilerinin zamanı iyi kullanma farkındalığı üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya, Mersin Üniversitesi'nde ortak seçmeli ders olarak "Yaratıcı Drama"yı seçen 25 ikinci sınıf öğrencisi katılmıştır. Araştırmada nitel ve nicel verilerin birlikte toplandığı karma araştırma yöntemi uygulanmıştır. Araştırmanın nicel verileri Britton ve Tresser(1991) tarafından geliştirilen, Alay ve Koçak (2002) tarafından Türkçeye uyarlanan 27 maddeden oluşan "Zaman Yöntemi Envanteri" aracılığıyla toplanmıştır. Envanter, ön test ve son test olarak katılımcılara uygulanmıştır. Ayrıca oturumlar bittikten sonra katılımcılara üç açık uçlu sorudan oluşan bir form uygulanmıştır. Araştırma sonucu, yaratıcı drama etkinliklerinin katılımcıların zamanı iyi kullanma farkındalığı üzerinde olumlu etkiye sahip olduğu göstermiştir. Katılımcılar en fazla "zaman tuzakları" hakkında farkındalık kazanmışlardır.

Anahtar Sözcükler: *Yaratıcı drama, zamanı iyi kullanma, zaman yönetimi, üniversite öğrencisi.*

Having University Students Gain the Awareness of Using Time Effectively through Creative Drama

Abstract

In this research, the aim is to examine the influences of creative drama activities on the awareness of university students for using time effectively. The research has been realized on 25 university students who chose the course of "Creative Drama" as common elective course at Mersin University. In the research the mixed research method was utilized where qualitative and quantitative data were collected together. Qualitative data was collected by "Time Management Inventory" made up of 27 items. Inventory was applied on the participants as pre-test and post-test. Additionally, end of the sessions, a form which was made up of open-ended questions was applied to the participants. The result of the research has shown that the creative drama activities had a positive effect on the awareness of the participants for using time effectively. According to the results, the participants gained the most awareness about "time traps".

Key Words: *Creative drama, using time effectively, time management, university student.*

*Doç. Dr., Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Mersin, isiltanrseven77@gmail.com

**Yard. Doç. Dr., Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Niğde, mutazaaykac@gmail.com

Bu araştırma Çağdaş Drama Derneği Yaratıcı Drama Eğitimliği/Liderliği Programı Bitirme Projesi'nden üretilmiştir.

Giriş

Örgün eğitim sürecinin en üst kademesini oluşturan yükseköğretim, bir ülkenin kalkınmasında ve bireylerin gelişiminde önemli işlevlere sahiptir. Yükseköğretim kurumlarının en önemli işlevi, mesleğin gerektirdiği bilgi ve becerilere sahip, bilgiye ulaşan, bilgiyi çözümlen, sorumluluk üstlenebilen, takım çalışmasına açık, çoğulcu ve özgür düşünceye sahip bireyler yetiştirmektir (YÖK, 2007). Bu bağlamda Türkiye’de “Yükseköğretim Ulusal Yeterlilikleri Çerçevesi”nde (TYUYÇ), lisans öğrenimlerini bitiren öğrencilerin bağımsız çalışabilme, sorumluluk alabilme, öğrenme, iletişim, sosyal ve mesleki alanda yeterliklere sahip olması gerektiği üzerinde durulmuştur (YÖK, 2009). Bununla birlikte yükseköğretim sisteminin en önemli girdisi olan üniversite öğrencisi için ise üniversite yaşamı, birçok yeni akademik, kişisel ve sosyal yaşantının deneyimlendiği önemli bir gelişim süreci anlamı taşımaktadır. Bu süreçte öğrenciler, üniversitenin yeni akademik ve sosyal ortamına uyum gösterme, akademik beklenti ve talepleri karşılama, edindiği sosyal özgürlükler içinde bağımsız olmayı başarma, arkadaşlık ilişkilerini sorgulama ve mesleki olanakları araştırma gibi birçok konuyla baş etmek durumundadırlar. Bu nedenle bu dönemde öğrencilerinin akademik, mesleki ve sosyal alanlarda önemli problemlerinin olduğu belirtilmektedir (Gizir, 2005).

Üniversite eğitimi alan öğrenciler bir taraftan derslerine devam ederken diğer taraftan derslere ilişkin araştırma yapmak ve bu araştırma sonuçlarını düzenlemek, sonuçları rapor haline getirmek, yürütülen derslerin sınavlarına hazırlanmak ve bu sınavlara girmek gibi faaliyetleri yürütmektedirler. Öğrencilik hayatının bir gereği olarak dersleriyle ilgilenen öğrenciler sinema, tiyatro, müzik, spor gibi sosyal yaşamın gereklerini de sınırlı zamanları içerisinde gerçekleştirmektedirler (Çağlıyan ve Göral, 2009). Bu anlamda öğrencilerin kendi mesleki ve kişisel sorumluluklarını, sosyal yaşamın gereklerini yerine getirebilmek ve belirledikleri hedeflere ulaşabilmek için zamanı etkin ve verimli kullanma becerisine sahip olmaları gerektiği söylenebilir.

Zaman, satın alınamayan, satılamayan, kiralanamayan, ödünç verilemeyen, çoğaltılamayan, üretilemeyen, değiştirilemeyen

ve yalnızca harcanabilen bir kaynaktır (Yılmaz ve Aslan, 2002). Bu yönü ile diğer kaynaklardan farklı bir özellik taşıyan zamanın, insan yaşamının amacını ve kişiliğinin verimliliğini doğrudan etkilediği söylenebilir. Bu nedenle de son yıllarda zamanın etkili ve üretken kullanılabilmesi anlamı taşıyan “zaman yönetimi” kavramı önem kazanmıştır.

Zaman yönetimi, günlük yaşamın akışını sağlama, olayları kontrol etme ve kişinin kendisini yöneterek olayları denetleme işidir. Bu doğrultuda zaman yönetimi, kişinin gerek iş gerek sosyal yaşamında, amaçlarına etkin bir şekilde ulaşabilmesi için “planlama, örgütleme, yürütme, denetleme” gibi yönetim araçlarını kendi programına uygulama sürecidir (Gözel, 2010). Karagöz ve arkadaşları (2010) zamanın bir nesne olmadığı ya da doğrudan salt zaman olarak kontrol edilebilir bir değişken olmadığı, dolayısıyla da zamanın doğrudan yönetilemeyeceği üzerinde durmuş ve zaman yönetimi kavramı yerine “zamanın iyi kullanımı” kavramının kullanılması gerektiğini vurgulamışlardır. Bu nedenle bu çalışmada zaman yönetimi kavramının yerine zamanı iyi kullanma ya da etkin kullanma kavramları kullanılmıştır.

Zamanın etkin kullanımının bireylerin performansları, verimlilikleri ve psikolojik durumları üzerinde olumlu etkileri vardır. Ancak Türkiye’de üniversite öğrencilerinin akademik faaliyetleri zamanında yapma konusunda sıkıntı yaşadıkları, zamanı yönetme ve planlama konusunda yetersiz kaldıkları ile ilgili araştırma sonuçları bulunmaktadır (Cemaloğlu ve Filiz, 2010; Çağlıyan ve Göral, 2009). Bu sonuçlara paralel olarak Can (2000) tarafından yapılan bir çalışmada da üniversite öğrencilerinin zamanı iyi kullanma konusuna ilgili oldukları ancak zamanı etkin kullanma tekniklerini yeterince bilmedikleri ve plan yapma alışkanlıklarının olmadığı tespit edilmiştir. Benzer şekilde Göğüş ve Güneş (2011) araştırmalarında üniversite öğrencilerinin sosyal aktivitelere çok az zaman ayırdıklarını, düzenli çalışma planı yapma düzeylerinin düşük olduğunu ve çoğunlukla sınav haftasında çalışma planı yaptıklarını tespit etmiştir. Balcı’ya (1990) göre zamanı kullanmada plansız programsız olma, bireyde zaman baskısı yaratır. Bir işi zamanında

yetiştirememeye, bir sınava, çok az zaman kala hazırlanmaya çalışma, işleri biriktirerek sürenin bitmesine yakın, hızla yapmaya kalkışma gibi durumlar zaman baskısına yol açar. Zaman baskısı ise bireyi gerilime, huzursuzluğa, aceleciliğe, paniklemeye iterek davranışları üzerinde olumsuz etkiye bulunur. Yapılan araştırmalar üniversite öğrencilerinin zamanı iyi kullanma becerileri ile psikolojik iyi oluş düzeyleri arasında olumlu (Eldeleklioğlu, Yılmaz ve Gültekin, 2010), kaygı düzeyleri arasında olumsuz ilişkiler olduğunu (Erdul, 2005; Misra ve McKean, 2000; Kaya, Kaya, Öztürk, Palloş ve Küçük, 2012) ortaya koymuştur. Ayrıca araştırmalar üniversite öğrencilerinin zamanı iyi kullanma becerileri ile akademik başarıları (Alay ve Koçak, 2003; Britton ve Tesser, 1991; Cemaloğlu ve Filiz, 2010; George, Dixon, Stansal, Gelb ve Pheri, 2008; Tektaş ve Tektaş, 2010) ve yaratıcılıkları (Zampetakis, Bouranta ve Mustakis, 2010) arasında olumlu ilişkiler olduğunu göstermiştir. Yapılan araştırmalar kapsamında zamanı etkin kullanma becerilerinin üniversite öğrencilerinin hem bilişsel hem de duyuşsal özellikleri üzerinde etkili bir değişken olduğu görülmektedir.

Üniversite öğrencilerinin zamanlarını verimli kullanmasında zaman harcatıcılar olarak bilinen zaman tuzaklarının tespit edilmesi ve bu tuzaklara düşmemek için gerekli önlemlerin alınması önem taşımaktadır. Plansızlık, çalışma esnasında öncelikleri belirleyememek, acil işlere yoğunlaşmak, acelecilik, başkalarının isteklerine "hayır" diyememek, gereksiz kırtasiyecilik, dağınıklık, gereksiz telefon görüşmeleri, kararsızlık ve erteleme alışkanlığı, önemli zaman tuzakları içerisinde sayılabilmektedir (Can, 2000; Kocabaş ve Erdem, 2003). Özellikle de erteleme davranışının üniversite öğrencileri arasında çok yaygın olduğu belirtilmektedir (Balkıs, Duru, Buluş ve Duru, 2006). Bu değişkenlerin yanı sıra internet, bilgisayar ve televizyon da etkin kullanılmadığı sürece zaman tüketici unsurlar olarak düşünülebilir. Yolal ve Kozak (2008) tarafından yükseköğretim öğrencileri üzerinde gerçekleştirilen bir araştırmada öğrencilerin haftada ortalama olarak 12,6 saatlerini internet başında geçirdikleri saptanmıştır. Dursun (2004), araştırma yaptığı örneklemin %15,18'inin eğlenmek, %11'inin chat yapmak, %12'sinin oyun oynamak amacıyla interneti

kullandıklarını tespit etmiştir. Benzer şekilde televizyonun da özellikle çocuklar başta olmak üzere her yaşta insanın gelişimine, sosyal ilişkilerine ve sağlığına zararlı bir araç olabileceği belirtilmektedir (Odabaş, Odabaş ve Polat, 2008). Bu nedenle görsel ve işitsel olarak çekici olduğu için gençleri esareti altına alan televizyon ve internet, zamanın etkin kullanımında engel oluşturan dikkat dağıtıcı unsurlar olarak düşünülebilir. Buna karşın Kearns ve Gardiner(2007), zaman tuzaklarına kapılmamak ve zamanı iyi kullanmak için dikkat dağıtıcılardan uzak durma, net kariyer hedefleri oluşturma, planlama, öncelikleri belirleme ve organize olma şeklinde dört önemli davranış üzerinde durmuşlardır. Üniversite öğrencilerinin sosyal ve akademik yaşantıda başarılı olmaları da büyük ölçüde bu davranışlarla açıklanabilir.

Başak, Uzun ve Arslan (2008), zamanı planlama konusunda öğrencilerin kendilerini geliştirmeleri gerektiğini tespit etmiştir. Bunun için de üniversite kademesinde öğrencilerin zamanı etkin kullanma becerilerini geliştiren programların uygulanması önem taşımaktadır. Ancak, Adamson, Covic ve Lincoln (2007) yaptıkları bir araştırmada üniversite öğrencilerine uygulanan ve öğrencilerin öz-denetimine dayalı olan zaman yönetimi programının zamanı etkin kullanma becerilerini geliştirmede etkili olmadığını tespit etmişlerdir. Araştırmacılar, öğrencilere zamanı etkin kullanma becerilerini kazandırmada daha kapsamlı ve bütünleştirilmiş bir öğrenme ortamının oluşturulması gerektiğine vurgu yapmışlardır. Böyle bir öğrenme ortamının öğrencilerin kendilerini rahatça ifade edebilmesine, sosyal etkileşimlerde bulunabilmesine ve doğrudan yaşantılar geçirerek aktif öğrenmesine olanak tanınması gerektiği düşünülmektedir.

Demirel (1999), aktif öğrenmeye dayalı bir sınıfta olması gereken özellikleri öğrencilerin "kendilerini huzurlu ve güvende hissetmeleri, aktif ve katılımcı olmaları, çevrelerinde olan olaylara, diğer bireylerin duygu ve düşüncelerine karşı duyarlı olmaları, bir guruba ait olma duygularının gelişmesine yardımcı olunması" şeklinde ifade etmiştir. Aktif öğrenme sürecinde belirtilen özellikleri taşıyan en etkili öğrenme yollarından birinin yaratıcı drama olduğu söylenebilir. Eğitimde

drama, drama gibi kavramlarla da ifade edilen yaratıcı drama Adıgüzel (2006: 21) tarafından "herhangi bir konuyu, doğaçlama, rol oynama gibi tekniklerden yararlanarak, bir gruba ve grup üyelerinin yaşantılarından yola çıkarak canlandırmaları yapmak" olarak tanımlanmıştır.

Üniversite öğreniminde de öğrencilerin akademik, kişisel ve sosyal alanlardaki bilgi, beceri ve tutumlarının geliştirilmesinde aktif öğrenme yöntemlerinden biri olan yaratıcı drama önemli bir role sahiptir. Yapılan araştırmalar yaratıcı dramanın üniversite öğrencilerinin akademik başarıları (Adıgüzel ve Timuçin, 2010; Aydeniz ve Özçelik, 2012), sosyal becerileri (Kara ve Çam, 2007) ve iletişim becerileri (Aslan, Erbay ve Saygın, 2010) üzerinde olumlu etkileri olduğunu göstermiştir. Bu anlamda üniversite öğrencilerinin önemli problemlerinden biri olan zaman yönetimi konusuna çözüm oluşturabilmek için zamanı iyi kullanma farkındalığının aktif yöntemlere dayalı bir öğrenme ortamında gerçekleştirilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Bu noktadan hareketle bu araştırmada üniversite öğrencilerine yaratıcı drama yoluyla verilen eğitimin zamanı iyi kullanma farkındalığı kazandırmadaki etkisinin araştırılması amaçlanmıştır. Bu amaç çerçevesinde şu sorular cevap aranmıştır:

1. Yaratıcı drama yoluyla gerçekleştirilen zaman yönetimi etkinliklerinin üniversite öğrencilerinin zamanı iyi kullanma düzeylerine etkisi nedir?
2. Yaratıcı drama yoluyla gerçekleştirilen zaman yönetimi etkinliklerinin üniversite öğrencilerinin zamanı iyi kullanma ile ilgili düşünceleri üzerindeki etkileri nelerdir?

Yöntem

Araştırma, nitel ve nicel verilerin birlikte toplandığı karma araştırma yaklaşımına dayanmaktadır. Araştırmanın nicel boyutu deneme öncesi modellerden tek grupöntest-sontest modeline göre tasarlanmıştır. Bu model, gelişigüzel seçilmiş bir gruba bağımsız değişkenin uygulanmasına, uygulama öncesi ve sonrasında ölçümlerin yapılmasına dayanmaktadır (Karasar, 1998). Bu kapsamda ortak seçmeli ders olarak yaratıcı dramayı seçen öğrencilerle birlikte yaratıcı drama yoluyla zamanı iyi kullanmaya yönelik

etkinlikler gerçekleştirilmiş, uygulama öncesi ve sonrasında katılımcılara "Zaman Yönetimi Envanteri" uygulanmıştır. Ayrıca elde edilen sonuçları nitel verilerle desteklemek amacıyla katılımcılara açık uçlu sorular yöneltilmiştir.

Araştırma Grubu

Araştırma, 2012-2013 öğretim yılı bahar döneminde Mersin Üniversitesi'nde "Ortak Seçmeli Ders II" kapsamında "Yaratıcı Drama" dersini seçen 19-32 yaş aralığındaki 10'u erkek 15'i kız 25 üniversite öğrencisi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin 4'ü Fen Edebiyat Fakültesi, 3'ü Mühendislik Fakültesi, 2'si İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, 5'i Su Ürünleri Fakültesi, 5'i Eczacılık Fakültesi, 3'ü Turizm ve Otelcilik Yüksek Okulu, 2'si Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu ve 1'i de Sağlık Yüksek Okulu'na devam etmektedir. Katılımcılar daha önce hiç drama eğitimi almamışlardır.

Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri "Zaman Yönetimi Envanteri" ve Açık Uçlu Soru Formu" yoluyla toplanmıştır.

Zaman Yönetimi Envanteri, Britton ve Tesser (1991) tarafından geliştirilmiş, Alay ve Koçak (2002) tarafından Türkçeye uyarlanmış, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Türkçeye uyarlanan ölçekte, Temel Bileşenler Faktör Analizi Çözümlemesi yapılmış ve ölçeğin 27 madde ve 3 alt boyutlu olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca ölçeğin güvenilirliği için yapılan analizde iç güvenilirlik (cronbachalpha) katsayısı ,87 olarak hesaplanmıştır. Üniversite öğrencilerinin zamanı nasıl kullandığını ve yönettiğini değerlendirmek amacıyla geliştirilen ölçme aracı, "zaman planlaması (16 madde, Cronbach Alfa=,88)", "zaman tutumları (7 madde, Cronbach Alfa=,66)" ve "zaman harcatıcılar (4 madde, Cronbach Alfa=,47)" olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Öğrencilerin ölçme aracında yer alan ifadelere verdikleri cevapları "her zaman", "sık sık", "bazen", "nadiren" ve "hiç" ifadeleri arasında yer alan beş derece üzerinde belirtmeleri istenmektedir. Ölçme aracı her bir boyuttan ve ölçek genelinden alınan toplampuana göre değerlendirilmektedir. Ölçekten elde edilen yüksek puanlar öğrencilerin zaman yönetiminde daha iyi oldukları şeklinde değerlendirilmektedir (Alay ve Koçak, 2002).

Açık uçlu soru formu, araştırma sonuçlarını katılımcıların görüşleri ile desteklemek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Formda üç soruya yer verilmiş, sorular üç uzman görüşüne sunulmuş ve oluşturulmuştur. Form, yaratıcı drama oturumları bittikten bir hafta sonra ayrı bir oturumda katılımcılara uygulanmıştır. Katılımcılardan formda belirtilen soruları yazılı olarak cevaplandırmaları istenmiştir. Formda şu sorulara yer verilmiştir:

1. Yaratıcı drama yoluyla gerçekleştirilen zaman yönetimi etkinliklerinin zamanın planlanması ile ilgili düşünceleriniz üzerindeki etkileri nelerdir?
2. Yaratıcı drama yoluyla gerçekleştirilen zaman yönetimi etkinliklerinin zamanı iyi kullanmanın önemi ile ilgili düşünceleriniz üzerindeki etkileri nelerdir?
3. Yaratıcı drama yoluyla gerçekleştirilen zaman yönetimi etkinliklerinin zaman harcatıcılar ile ilgili düşünceleriniz üzerindeki etkileri nelerdir?

İşlem Basamakları

Atölye oturumları Şubat-Nisan 2013 tarihleri arasında haftada üçer saatlik yedi oturum şeklinde gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların çalışmalarına katılımları teşvik edilmiş ancak katılımcıların uygulamalara ortalama katılımı %70 olarak hesaplanmıştır. Uygulamalar, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Drama Dersliği'nde gerçekleştirilmiştir. 30 metre kare alana sahip, yerleri parke kaplı olan derslikte CD Çalar, masa, sandalye dolap ve minderler bulunmaktadır.

Çalışma, hazırlık-ön test uygulaması, uygulama süreci ve son test-genel değerlendirme olmak üzere üç aşamada gerçekleştirilmiştir.

Hazırlık-ön test uygulaması: Katılımcılara yaratıcı drama ve program hakkında bilgi verilmiş, katılımcılardan beklenenler açıklanmış ve katılımcılara 27 maddeden oluşan "Zaman Yöntemi Envanteri" uygulanmıştır.

Uygulama süreci: Oturumlarda yaratıcı dramının aşamaları ısınma, canlandırma ve değerlendirme olarak ele alınmıştır. Araştırmanın atölye başlıkları şu şekildedir:

1. Oturum (Tanışma ve iletişim oturumu): Grup üyelerinin birbirini tanıması, iletişim kurması ve gruba uyum sağlamasına yönelik etkinlikler yapılmıştır. Oturumda yönergeye uygun yürüme çalışması, bedeni kullanarak isim çalışması, ikili gruplar halinde birbirini tanıtırma çalışması, ikili doğaçlamalar, grup doğaçlamaları ve sözel değerlendirmeler yapılmıştır.
2. Oturum (Bireysel zaman kullanımı): Öğrencilerin zamanın önemini fark etmelerine ve bireysel zaman kullanımlarını betimleyerek değerlendirmelerine yönelik etkinlikler gerçekleştirilmiştir. Bu oturumda dinleme, "zamanlayıcı oyunu", bireysel zaman kullanımını hareketler yoluyla betimleme, zaman çizelgesi hazırlama, ikili doğaçlama, grup doğaçlaması, sözel değerlendirme ve duvar gazetesi hazırlama etkinlikleri yapılmıştır.
3. Oturum (Zamanı iyi kullanma): Katılımcıların zamanı iyi kullanmanın, zamanı iyi kullanmada hedef belirlemenin ve ajandaların önemini kavramalarına yönelik etkinlikler yapılmıştır. Bu oturumda bir üniversite öğrencisi karakteri oluşturma, "Emel dediği" oyunu, güven çalışması, ikili doğaçlama, ajanda geliştirme, reklam filmi çekme ve sözel değerlendirme etkinlikleri yapılmıştır.
4. Oturum (Planlama): Katılımcılara yapılacak işleri öncelik sırasına göre planlama ve beklenmedik durumlarda karşılaştığında planını düzenlemeye yönelik etkinlikler yapılmıştır. Bu oturumda müziğin ritmine uygun hareket etme, "A-B-C" oyunu, "olmazsa olmaz" oyunu, ikili doğaçlama, öncelik listesi oluşturma, öncelik listesini canlandırma, mektup yazma ve örümcek diyagramı oluşturma etkinlikleri gerçekleştirilmiştir.
5. Oturum (Zaman tuzakları): Katılımcıların aşırı sorumluluk almanın, mükemmeliyetçiliğin ve hayır diyememenin zaman kullanımı üzerindeki etkisini kavramasına yönelik etkinlikler yapılmıştır. Bu oturumda yönergelere uygun olarak hareket etme, "tuzak" oyunu, "zaman tuzakları" oyunu, grup

doğaçlaması, akrostiş oluşturma ve sözel değerlendirme etkinlikleri yapılmıştır.

6. Oturum (Zaman tuzakları): Katılımcıların ertelemenin, dağınıklığın ve aceleciliğin zaman kullanımı üzerindeki etkisini kavramasına yönelik etkinlikler yapılmıştır. Bu oturumda öncelik belirleme, müzik eşliğinde hareket etme, "çöp toplama" oyunu, "acele etme" oyunu, grup doğaçlaması, afiş hazırlama ve sözel değerlendirme etkinlikleri yapılmıştır.
7. Oturum (Zaman tuzağı olarak teknoloji): Katılımcıların bilgisayar, cep telefonu, ve televizyonun zaman kullanımı üzerinde olumsuz etkilerini kavramasına yönelik etkinlikler gerçekleştirilmiştir. Bu oturumda hareketler yoluyla etkileşim, müzik eşliğinde liderin yönergelerini takip etme, "teknolojinin esiriyim" oyunu, resimden yola çıkarak hikaye oluşturma, grup doğaçlaması, müzik eşliğinde hikaye canlandırma, köşe yazısı yazma ve sözel değerlendirme etkinlikleri gerçekleştirilmiştir.

Son test uygulaması-genel değerlendirme: Katılımcılara "Zaman Yöntemi Envanteri" ve "Açık Uçlu Soru Formu" uygulanmıştır.

Verilerin Çözülmesi

Araştırmanın birinci alt probleminin analiz edilmesine yönelik olarak katılımcıların ön-test ve son-test puanları karşılaştırılmıştır. Katılımcıların ölçme aracına verdikleri cevaplara ilişkin puan ortalamalarının normal

dağılım gösterdiği için (KSZplanlama=,476 p=,977; KSZtutum=,803 p=,539; KSZtuzak=,803 p=,476; KSZtoplam=,377 p=,999) ölçme aracının boyutları ve madde toplamı bazında "ilişkili gruplar için t-testi" analizi uygulanmıştır.

Açık uçlu sorulara katılımcıların verdikleri cevaplar içerik çözümlemesi yoluyla analiz edilmiştir. Katılımcıların ifadeleri doğrultusunda kodlamalar yapılmış ve kodlanan birimlerin sıklığı tespit edilerek frekans tablosu oluşturulmuştur. Kodlamalar iki ayrı araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiş ve üzerinde görüş birliğine varılan kodlar belirlenmiştir. Frekansı yüksek olan kodlara ilişkin katılımcı ifadelerinden aynen alıntılara yer verilmiştir.

Bulgular

Araştırmada öncelikli olarak yaratıcı drama yoluyla gerçekleştirilen zaman yönetimi etkinliklerinin üniversite öğrencilerinin zaman yönetimi düzeylerine etkisini belirlemeye yönelik olarak "Zaman Yönetimi Envanteri" ne vermiş oldukları cevaplardan elde edilen veriler ilişkili grup t testi analiz ile karşılaştırılmış, sonuçlar Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1 incelendiğinde katılımcıların yaratıcı drama uygulamaları sonrasında zaman yönetimi uygulamalarında anlamlı bir artış olduğu görülmektedir. Katılımcıların uygulama öncesinde "Zaman Yönetimi Envanteri" toplam puan ortalaması $X=85,62$ iken, yaratıcı drama uygulamaları sonrasında $X=91,40$ 'a yükselmiştir. Katılımcıların ön-

Tablo 1. Zaman yönetimi envanteri ön-test ve son test ortalama puanlarının t-testi sonuçları

Zaman Yönetimi		X	ss	t	sd	p
Planlama	Ön-test	50,06	9,631	1,939	24	,06
	Son-test	53,12	9,686			
Zaman tutumu	Ön-test	22,44	3,355	2,013	24	,05
	Son-test	23,92	2,998			
Zaman harcatıcılar	Ön-test	13,12	2,333	1,740	24	,09
	Son-test	14,36	2,233			
Toplam	Ön-test	85,62	11,221	2,983	24	,00
	Son-test	91,40	12,148			

N=25

test ve son test toplam puanları arasındaki farkın 0,01 düzeyinde anlamlı olduğu gözlenmiştir. "Zaman Yönetimi Envanteri" nin boyutları bazında incelendiğinde katılımcıların "planlama", "zaman tutumu", "zaman harcatıcılar" alt ölçeğinden aldıkları puan ortalamalarının uygulama sonrasında arttığı gözlenmiştir. Ancak yapılan analiz sonucunda bu artışın anlamlı bir farka yol açmadığı tespit edilmiştir ($p>,05$).

Araştırmanın ikinci alt probleminde yaratıcı drama yoluyla gerçekleştirilen zaman yönetimi etkinliklerinin üniversite öğrencilerinin zamanı iyi kullanma ile ilgili düşünceleri üzerindeki etkileri incelenmiştir. Bu soruya yanıt aramak için katılımcıların yaratıcı drama yoluyla gerçekleştirilen zaman yönetimi etkinliklerinin zamanın planlanması, zamanı iyi kullanmanın önemi ve zaman tuzakları üzerindeki etkisine ilişkin katılımcı görüşleri içerik çözümlemesi yoluyla analiz edilmiştir. Katılımcıların zamanın planlanmasına ilişkin görüşleri Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo2. Katılımcıların zamanın planlanmasına ilişkin görüşleri

Kodlar	Katılımcılar	Frekans (45)
Planlamanın önemini anlama	K6,K5,K10,K11,K12,K13,K14,K15, K16,K19,K20,K21,K22,K23,K24	15
Plan yapma	K7, K11, K12, K14, K24 K25	6
Planlı çalışmaya motive olma	K3,K5,K6,K10, K22	4
Planlama konusundaki eksiklerimi fark etme	K12,K14,K20,K25	4
İşlerin öncelik sırasının önemini fark etme	K2,K3,K4	3
Birçok işin birlikte planlanarak yapılabileceği fikri	K2,K3,K24	3
Önceliklere daha fazla zaman ayırma	K12, K7,K9	3
Kendi önceliklerimi fark etme	K9,K25	2
Ajandaların önemini fark etme	K2, K13	2
Ajanda kullanma	K10,K12	2
Planlı olmanın zor olmadığı fikri	K21	1

Tablo 2 incelendiğinde katılımcıların verdikleri cevapların büyük çoğunluğunun "planlamanın önemini anlama" kodu altında toplandığı görülmektedir. Katılımcıların yarısından fazlası ($f=15$) yaratıcı drama çalışmalarının planlamanın önemini anlamalarını sağladığını ifade etmişlerdir. Katılımcı ifadelerine örnekler aşağıda sunulmuştur:

K 6: "Drama dersini aldıktan sonra zamanı planlama ile ilgili yeni fikirler edindiğim gibi planın ne kadar önemli olduğunu daha iyi anladım."

K 13: "Bu etkinlikler planlı programlı çalışmanın hayatımıza sağladığı kolaylıkları ve bize kazandırdığı zamanı görmemizi sağladı."

K 19: "Yaratıcı drama yoluyla gerçekleştirilen zaman yönetimi etkinlikleri bana zamanın planlanması gerektiğini öğretti. Eğer zamanımızı planlamazsak hayatımıza dair önemli ve hayatımızı güzelleştirebilecek aktiviteleri çok geç yapabiliriz. Bu durum mutluluğu ertelemek anlamına gelir."

Tablo 3'teki ifadeler incelendiğinde katılımcıların planlamanın önemini anlamının yanı sıra yaratıcı drama etkinlikleri ile planlama konusundaki eksikliklerini fark etme (f=4), işlerin öncelik sırasının önemini fark etme (f=3), kendi önceliklerini fark etme (f=2) gibi kazanımlara da sahip oldukları görülmektedir. Tablo incelendiğinde yaratıcı drama çalışmalarının katılımcılar üzerinde farkındalık oluşturma kazanımının yanı sıra öğrenilenleri uygulamaya geçirmeye yönelik kazanımları da dikkat çekmektedir. Katılımcıların çeyreğinin plan yapma (f=6), çok küçük bir bölümünün ise ajanda kullanma (f=2) ve önceliklere daha fazla zaman ayırma (f=3) üzerinde durması yaratıcı drama etkinlikleri yoluyla öğrenilenleri yaşantıya geçirdiklerini göstermektedir. Katılımcıların ifadelerine örnekler aşağıda sunulmuştur:

K 7: "Yaratıcı drama dersini aldıktan sonra artık güne başlarken ya da gece yatmadan önce bir sonraki günün planını yapıyorum."

K 9: "Daha önce zamanı planlama konusunda pek başarılı değildim. Bu ders önceliklerimi belirlememe yardımcı oldu. Planlama yaparken artık önceliklerimi belirleyerek yapıyorum."

K 10: "Şu ana kadar hiç ajandam olmamıştı. Dersten sonra evde bir ajanda buldum ve onu kullanmaya karar verdim."

K 11: "Bu etkinlikler sayesinde şu anda bir haftalık yapacaklarıma ilişkin planım var."

K 12: "Etkinliklerden sonra kendime bir ajanda hazırladım. Haftalık yapmam gerekenleri yazdım."

Katılımcıların zamanı iyi kullanmanın önemine ilişkin görüşleri Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Katılımcıların zamanı iyi kullanmanın önemine ilişkin görüşleri

Kodlar	Katılımcılar	Frekans (31)
Zamanı iyi kullanmanın gerekliliğini öğrenme	K3,K4, K8, K11, K9,K13,K14,K17,K19,K20,K21,K23,K24,K25	14
Zamanı iyi kullanamadığımı farketme	K4,K9,K11,K24,K25	5
Zamanın etkin kullanılabilirliğine ilişkin farkındalık kazanma	K2,K3,K15,K24	4
Zamanı iyi kullanma yollarını öğrenme	K6,K8,K10,K12	4
Zamanı daha iyi kullanma	K7,K11,K12	3
Zamanı etkili kullanma isteği	K2	1

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların görüşlerin büyük çoğunluğunun zamanın iyi kullanımının gerekliliğini öğrenme (f=14) kodu altında toplandığı görülmektedir. Zamanı iyi kullanmanın gerekliliğini öğrenme kodu altında yer alan katılımcı görüşlerine örnekler aşağıda sunulmuştur:

K 9: "Ben zamanımı kötü kullanmam birçok sıkıntı yaşamama yol açıyor. Bu dersle zamanı iyi kullanmam gerektiğini anladım."

K 19: "Yaratıcı drama yoluyla gerçekleştirilen zaman yönetimi etkinlikleri zamanın iyi kullanılması gerektiğini öğretti bana."

K 20: "Oynadığımız oyunlarda önce zamanı

kötü kullandık sonra iyi kullanarak aynı oyunun yeniden oynadık. Ve iyi kullanmanın sağladığı yararları net bir şekilde görebildik."

Zamanı iyi kullanmanın önemi teması altında öğrencilerin küçük bir bölümü etkinlikler yoluyla zamanları iyi kullanamadıklarını fark ettiklerini (f=5) ifade etmişlerdir. Katılımcı ifadelerine örnekler aşağıda sunulmuştur:

K 11: "Yaptığımız etkinlikler zamanımızı iyi değerlendiremediğimiz farkına varmamızı sağladı."

K 24: "Zamanımı nasıl değerlendirdiğimi sorgulamam konusunda bana çok yardımcı oldu. Bu dersi almadan önce boş zamanımı

yine boşluklarla dolduruyordum. Arta kalan zamanımı telefon ve bilgisayarla uğraşarak geçiriyordum. Fakat bu tip şeylere fazla zaman ayırmak bizi köreltiyor.”

K 25: “Yaratıcı dramaya başlayana kadar zamanımı nasıl kullandığımı dahi düşünmemiştim. İlk defa burada başladım ve zamanımı çok plansız harcadığımı fark ettim.”

Tablo 4 incelendiğinde katılımcıların küçük bir bölümünün görüşlerinin zamanın etkin kullanılabilirliğine ilişkin farkındalık kazanma (f=4), zamanı etkili kullanma isteği (f=1), zamanı iyi kullanma yollarını öğrenme (f=4) ve zamanı daha iyi kullanma (f=3) kodu altında toplandığı görülmektedir.

Katılımcıların zaman tuzaklarına ilişkin görüşleri Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. Katılımcıların zaman tuzaklarına ilişkin görüşleri

Kodlar	Katılımcılar	Frekans (48)
Zaman tuzakları hakkında farkındalık kazanma	K1,K4,K5,K6,K8,K10, K11, K13,K14,K16,K19, K23,K24	13
Kendi zaman tuzaklarımızı tanıma	K3,K5,K8,K10,K14,K12,K16,K 17,K21,K23,K24,K25	12
Tuzaklardan kurtulma yollarını öğrenme	K3,K4,K7,K10,K11,K16,K17,K 22,K25	9
Tuzakların hayatımıza olumsuz etkileri fark etme	K3,K5,K11,K13,K19,K23,K25	7
Tuzaklardan kurtulmak gerektiği fikri	K6,K7,K11,K12,K13,K19,K24	7

Tablo 4 incelendiğinde katılımcıların büyük çoğunluğunun ifadelerinin zaman tuzakları hakkında farkındalık kazanma (f=13) ve kendi zaman tuzaklarını tanıma (F=12) ve zaman tuzaklarından kurtulma (f=9) şeklinde kodlandığı görülmektedir. Zaman tuzakları ile ilgili katılımcı ifadelerine örnekler aşağıda sunulmuştur:

K 5: “Zamanı iyi kullanmaya engel olan hayır diyememe, aşırı mükemmeliyetçilik, erteleme kavramlarını daha yakından tanıdık”(Zaman tuzakları hakkında farkındalık kazanma)

K 8: “Sınav haftasında arkadaşlarla zaman geçirip onlara hayır diyememe gibi hatalar yapıyoruz. Ya da yapamayacağımız, üstesinde gelemeyeceğimiz aşırı sorumluluk alma gibi hatalar yapıyoruz. Bizler yaratıcı drama dersi sayesinde bu gibi olumsuz davranışlarımızı fark ettik.”(Kendi zaman tuzaklarımızı tanıma)

K 16: “Bir öğrenci olarak hedeflerimizin önüne geçen zaman tuzaklarını daha net gördüm. Hayır diyememe, erteleme ve zamanı geçirecek başka uğraşlara yönelme benim zaman tuzaklarımdı.” (Kendi zaman tuzaklarımızı tanıma)

Katılımcıların zaman tuzaklardan kurtulma yollarını öğrenme kodu altında yer alan görüşlerine ilişkin örnekler aşağıda sunulmuştur:

K 3: “Ben TV izleme ve bilgisayar karşısında oturma konusunda çok vakit harcıyordum ve bu durumu nasıl değiştirebileceğimi öğrendim.”

K 10: “Ben günün neredeyse yarısından biraz azının bilgisayar karşısında ya da televizyon karşısında geçirirdim. Hala bilgisayara fazla vakit harcıyorum. Ama televizyonu tamamıyla kestim. Sadece günde bir saat o da akşam haberlerini izlemek için. Yaratıcı drama dersinin benim için çok yararlı olduğunu gördüm.”

K 7: "Zaman yönetimi etkinlikleri sayesinde zaman harcatıcılardan kendimi uzak tutmamın diğer faydalı işlerime katkısı olduğunu öğrendim. Mesela telefon oyunları, ipad uygulamalarının mükemmel zaman tuzakları olduğunu ve onlardan kendimi uzak tutmanın yollarını öğrendim."

Katılımcıların ifadeleri incelendiğinde yaratıcı drama yoluyla gerçekleştirilen zaman yönetimi etkinliklerinin öğrencilerin zaman tuzakları üzerindeki düşünceleri ve davranışları üzerinde olumlu yönde etkileri olduğu görülmektedir.

Tartışma

Araştırma sonucu, yaratıcı drama uygulamalarının katılımcıların zamanı iyi kullanma farkındalıkları üzerinde olumlu etkileri olduğunu göstermiştir. Yaratıcı drama uygulamalarının zamanı iyi kullanma üzerindeki etkisine ilişkin doğrudan bir çalışma bulunmamasına karşın, yaratıcı dramanın üniversite öğrencilerinin akademik başarıları (Adıgüzel ve Timuçin, 2010; Aydeniz ve Özçelik, 2012), konuşma becerileri (Aykaç ve Çetinkaya, 2013), sosyal becerileri (Kara ve Çam, 2007) ve iletişim becerileri (Aslan, Erbay ve Saygın, 2010) üzerinde olumlu etkileri olduğunu gösteren araştırma sonuçları ile bu araştırma sonuçları paralellik göstermektedir. Katılımcılar yaparak, yaşayarak ve uygulamaların içerisinde yer alarak kendi zamanlarını iyi kullanma becerilerini sorgulamışlar ve zamanı etkin kullanmaya ilişkin bir anlayış kazanmışlardır. Ancak dikkat çeken bir nokta ölçme aracının boyutları bazında yaratıcı drama uygulamalarının "zamanın planlanması", "zaman tutumu" ve "zaman harcatıcılar" üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı gözlenmesidir. Ölçme aracının maddeleri incelendiğinde (Alay ve Koçak, 2002), daha çok üniversite öğrencilerinin zamanı etkin kullanmaya ilişkin uygulamaya yönelik davranışlarını ölçtüğü görülmektedir. Uygulamaya yönelik davranışların gelişmesi için öncelikli olarak bilginin kazanılması, özümsemesi gerekmektedir. Çünkü zihinsel öğrenmelerin alt basamaklarında uygulamadan önce bilgi ve kavrama yer almaktadır (Demirel, 2007). Bu anlamda yapılan çalışmaların öğrencilere daha çok zamanı iyi kullanma konusunda farkındalık kazandırdığı söylenebilir. Açık uçlu

sorulara verilen cevaplar bu görüşü destekler niteliktedir. Katılımcıların çoğunluğunun "planlamanın önemini anlama", "planlama konusundaki eksikliklerini fark etme", "öncelik sırasının önemini fark etme", "zamanın iyi kullanımının gerekliliğini öğrenme", "zaman tuzakları hakkında farkındalık kazanma", "kendi tuzaklarımızı tanıma", "tuzakların hayatımıza olumsuz etkilerin fark etme" şeklindeki ifadeleri, farkındalıkla ilgili kazanımların çoğunlukta olduğunu göstermektedir. Buna karşın katılımcıların küçük bir bölümünün açık uçlu sorulara verdikleri cevaplarda "plan yapma", "ajanda kullanma", "önceliklere zaman ayırma", "zamanı daha iyi kullanma" üzerinde durması az da olsa uygulama düzeyinde kazanımlara sahip olduğunu göstermektedir. Bu anlamda öğrencilerin öğretilenleri davranış haline getirebilmesi için program içerisinde daha fazla uygulamaya yönelik kazanımlara yer verilmesi, katılımcıların bu kazanımları günlük yaşantılarına transfer edebilecekleri uygulamaların yer alması ve yapılan çalışmaların daha uzun süreye yayılması gerektiği düşünülmektedir. Ayrıca katılımcıların yapılan etkinliklerin tamamına devam edememesi bu araştırmanın sınırlılıkları arasında yer almaktadır. Uygulama süresinin uzatılmasının yanı sıra katılımcıların yapılan çalışmalara tam katılımının sağlanması ile uygulamaya yönelik kazanımlarında artış görüleceği düşünülmektedir. Bu araştırmanın diğer bir sınırlılığı da katılımcı sayısı ile ilgilidir. Uygulamaya ve harekete dönük bir görünüm olduğu için yaratıcı drama çalışmalarında katılımcı sayısının az olması grup dinamiğini oluşturma açısından güçlükler yaratabilir, çok olması ise zamanın etkin kullanımı, katılımcıların konsantrasyonu, mekanın kullanımı, ölçme ve değerlendirme ile ilgili sınırlılıklara yol açabilir. Başlangıç aşaması olarak kabul edilen bu atölye çalışmalarının grup dinamiğini oluşturmaya engel teşkil etmeyecek ancak çalışmanın geçerliği ve güvenilirliği açısından yeterli olabilecek gruplar üzerinde uygulanması gerektiği düşünülmektedir.

Araştırmanın dikkat çekici sonuçlarından biri katılımcıların en fazla "zaman tuzakları" hakkında farkındalık kazanmalarıdır. Çünkü katılımcıların çoğunluğu "tuzaklar hakkında farkındalık kazanma" "kendi zaman tuzaklarını tanıma", yarıya yakını "tuzakların

hayatımızdaki olumsuz etkilerini fark etme”, “zaman tuzaklarından kurtulma gerektiği fikri” ve “tuzaklardan kurtulma yollarını öğrenme” gibi kazanımlara sahip olduklarını ifade etmişlerdir. Yapılan çalışmalarda zaman tuzakları konusuna daha fazla zaman ayrılması, bu duruma yol açan bir neden olabilir. Ancak başka bir nedenin de üniversite öğrencilerinin özellikle de teknolojik araçlara çok fazla zaman harcamaları olduğu düşünülmektedir. Yapılan araştırmalar öğrencilerin zamanlarının çoğunu internet başında geçirdiklerini göstermektedir (Dursun, 2004; Yolal ve Kozak, 2008). Zamanı etkin kullanmanın temelini oluşturan konu zaman tuzaklarının yönetimi olduğu için teknoloji başta olmak üzere her bir zaman tuzağının yaratıcı dramaya konu olabilecek değişkenler olduğu düşünülmektedir. Özellikle de gençler üzerinde teknolojinin kullanımına

ilişkin yapılacak yaratıcı drama etkinliklerinin gençlerin zamanı iyi kullanmabecerilerini geliştirmeye yönelik önemli katkılar sağlayacağı söylenebilir. Araştırmadan elde edilen bu sonuçlar doğrultusunda üniversite öğrencilerinin zamanı iyi kullanma ile ilgili olarak yaşadıkları sorunların (Can, 2000; Cemaloğlu ve Filiz, 2010; Çağlıyan ve Göral, 2009, Göğüş ve Güneş, 2011) çözümünde yaratıcı dramanın etkin bir yöntem olabileceği düşünülmektedir. Bu anlamda üniversitelerde zaman yönetimi kapsamında yer alan her konuya ilişkin (zamanın önemi, planlama, teknoloji başta olmak üzere her bir zaman tuzağı vb), uzun dönemi kapsayan atölye çalışmalarının planlanması, yapılan uygulamaların etkililiğinin incelenmesi gelecekte yapılabilecek bir araştırma olarak önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Adamson, B. J., Covic, T., and Lincoln, M. (2004). Teaching time and organizational management skills to first year health science students: Does training make a difference? *Journal of Further and Higher Education*, 28(3), 261-276.
- Adıgüzel, Ö. (2006). Yaratıcı drama kavramı, bileşenleri ve aşamaları. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(1), 16-27.
- Adıgüzel, Ö. ve Timuçin, E. (2010). The effect of creative drama on student achievement in the instruction of some development and learning theories. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 9, 1741-1746.
- Alay, S. ve Koçak, S. (2002). Zaman yönetimi anketi: Geçerlik ve güvenilirlik. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 9-13.
- Alay, S. ve Koçak, S. (2003). Üniversite öğrencilerinin zaman yönetimleri ile akademik başarıları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 35, 326-335.
- Aslan, E. Erbay, F. ve Saygın, (2010). Yaratıcı drama ile bütünleştirilmiş iletişim becerileri eğitiminin çocuk gelişimi ve eğitimi bölümü öğrencilerinin iletişim becerilerine etkisinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23, 1-8
- Aydeniz, H. ve Özçelik, N. (2012). Impact of creative drama method on the French achievement of university students, *Procedia-Social and Behavioral Science*, 47, 962 – 967.
- Aykaç, M. ve Çetinkaya, G. (2013). Yaratıcı drama etkinliklerinin Türkçe öğretmen adaylarının konuşma becerilerine etkisi. *Turkish Studies*, 8(9), 671-682.
- Balçı, A. (1990). Zaman yönetimi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*. İnternette 8 Nisan 2013 tarihinde alınmıştır: http://scholar.google.com.tr/scholar?q=ZAMAN+Y%C3%96NETİMİ+T%4%B0M%C4%B0&hl=tr&as_sdt=0&as_vis=1&oi=scholart&sa=X&ei=btlrUNiLNITPhAe2x4GIDQ&ved=0CEIQgQMwAA
- Balkıs, M., Duru, E., Buluş, M. ve Duru, S. (2006). Üniversite öğrencilerinde akademik erteleme eğiliminin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, (7) 2: 57-73
- Başak, T., Uzun, Ş. ve Arslan, F. (2008). Time management skills of nursing students, *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 7(5), 429-434.

- Britton, B. K. ve Tesser, A. (1991). Effects of time-management practices on college grades. *Journal of Educational Psychology*, 83(3), 405-410.
- Can, N. (2000). Zaman yönetimi ve planlılık bilinci. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9, 239-256.
- Cemaloğlu, N., ve Filiz, S. (2010). The relation between time management skills and academic achievement of potential teachers. *Educational Research Quarterly*, 33(4), 3-23.
- Çağlıyan, V. ve Göral, R. (2009). Zaman yönetimi becerileri: Meslek yüksekokulu öğrencileri üzerinde bir değerlendirme. *KMU İİBF Dergisi*, 17, 74-189.
- Demirel, Ö. (1999). *Kuramdan uygulamaya eğitimde program geliştirme*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2007). *Öğretimde planlama ve değerlendirme: Öğretme sanatı*. Ankara: Pagema Yayıncılık.
- Dursun, F. (2004, Temmuz). Üniversite Öğrencilerinin İnterneti Kullanım Amaçları, XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi, Malatya
- Eldeleklioğlu, J., Yılmaz, A. ve Gültekin, F. (2010). Investigation of teacher trainees' psychological well-being in terms of time management. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 2, 342-348.
- Erdul, G. (2005). Üniversite Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Becerileri İle Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- George, D. Dixon, S. Stansal, E. Gelb, S. Land Pheri, T. (2008). Time diary and questionnaire assessment of factors associated with academic and personal success among university undergraduates. *Journal of American College Health*, 56(6), 706-715.
- Gizir, C. A. (2005). Orta doğu teknik üniversitesi son sınıf öğrencilerinin problemleri üzerine bir çalışma *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(2), 196-213.
- Gogus, A. and Güneş, H. (2011). Learning styles and effective learning habits of university students: A case from Turkey. *College Student Journal*, 45 (3), 586-600.
- Gözel, E. (2010). İlköğretim okulu öğretmenlerinin zaman yönetimi hakkındaki görüşlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (İLKE)*, 24, 67-84.
- Kara, Y. ve Çam, F. (2007). Yaratıcı drama yönteminin bazı sosyal becerilerin kazandırılmasına etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 145-155.
- Karagöz, Y. Kingır, S., Mesci, M. ve Akbaş, Z. (2010). Zamanın etkin kullanımını sağlayan faktörlerin belirlenmesine yönelik bir araştırma, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23, 97-108.
- Karasar, N. (1998). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın.
- Kaya H., Kaya, N., Öztürk Palloş, A ve Küçük, L. (2012). Assessing time-management skills in terms of age, gender, and anxiety levels: A study on nursing and midwifery students in Turkey. *Nurse Education in Practice*, 12(5), 284-288.
- Kearns, H. ve Gardiner, M. (2007). Is it Time Well Spent? The relationship between time management behaviours, perceived effectiveness and work related morale and distress in a university context. *Higher Education Research & Development*, 6(2), 235-24.
- Kocabaş, İ. ve Erdem, R. (2003). Yönetici adayı öğretmenlerin kişisel zaman yönetimi davranışları, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2), 203-210.
- Misra, R., ve McKean, M. (2000). College students' academic stress and its relation to their anxiety, time management, and leisure satisfaction. *American Journal of Health Studies*, 16(1), 41-51.

- Odabaş, H., Odabaş, Z. Y. ve Polat, C. (2008). Üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığı: Ankara Üniversitesi örneği. *Bilgi Dünyası*, 9(2), 431-465.
- Tektaş, M. ve Tektaş, N. (2010). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin zaman Yönetimi ve akademik başarıları arasındaki ilişki. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23, 221-229
- Yılmaz, A. ve Aslan, S. (2002). Örgütsel zaman yönetimi. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 3 (1), 25-46.
- Yolal, M. ve Kozak, R. (2008). Bilgiye erişim aracı olarak öğrencilerin internete yaklaşımı. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 20, 155-128.
- YÖK, (2007). *Türkiye'nin yükseköğretim stratejisi*. Ankara: Yükseköğretim Kurulu Yayını.
- YÖK. (2009). Türkiye Yükseköğretim Ulusal Yeterlikler Çerçevesi Ara Raporu. İnternette 8 Nisan 2013 tarihinde alınmıştır: <http://bologna.yok.gov.tr/files/1fd58513c8ad79fe43ca1b7c1adc4a8b.pdf>
- Zampetakis, L. A., Bouranta, N. and Moustakis, V. S. (2010). On the relationship between individual creativity and time management. *Thinking Skills and Creativity*, 5(1), 23-32.

Summary

Introduction

The University life involves an important growing period when students have many professional, social, academic, and individual responsibilities. During this period of time, it is thought that students should have the ability to use time effectively in order that they can achieve the objectives that they have determined at all dimensions of their lives. However, procrastination, sparing too much time for technology, not having any plans, and nor being able to determine priorities are among the most common behaviors and actions that one sees with students in general. In this sense, an effective and efficient education method is needed in order that university students can utilize their time better and in order to have these students gain awareness in this respect. Because creative drama helps learning by experiencing and by performing it has the characteristics of being one of the most important methods of education with respect to providing effective learning. In this research, the objective is to examine the influences of creative drama activities on the awareness of university students for using time effectively.

Methodology

The research has been realized in the spring semester of the academic year 2012-2013 on 25 university students who chose the course of "Creative Drama" among the optional courses

within the scope of "Common Elective Course II" at Mersin University. The participants in the research did receive any education in drama before. The application process of the research was made up of seven sessions each of which took three hours. The application sessions of the research were in turn meeting and communication, using of individual time, using time well, planning, time traps (taking too much responsibility, perfectionism, being unable to say "no"), time traps (procrastination, disorganization, hurrying) and technology as time trap, (computers, mobile phones, television). Before and after the sessions, assessment sessions were held. In the research the mixed research method was utilized where qualitative and quantitative data were collected together. The quantitative dimension of the research was designed according to the one-group pretest-posttest design which is pre-experimental design. Within this scope, activities were realized which were based on good utilization of time through creative drama together with the students who chose the course of creative drama as an elective course, and before and after the practicing "Time Management Inventory" was applied on the participants. "The Time Management Inventory" which was developed by Britton and Tresser (1991) and adapted into Turkish by Alay and Koçak (2002) and which was made up of 27 items is made up three factors which

namely are time planning, attitude of time and time spenders. Additionally, a form which was made up of three open-ended questions was applied to the participants. In the form the participants were asked about the effects of time management activities, time planning, importance of good utilization of time and time spenders on their opinions that were developed through creative drama. In the comparison of pretest and posttest points of the participants in "Time Management Inventory" the "paired sample t-test analysis" was applied. And the answers to the open-ended questions were analyzed by way of content analysis. And coding was realized in line with expressions of the participants, and then the frequency of the coded units was determined, as a result of which a frequency table was formed.

Findings and discussion

The result of the research has shown that the creative drama activities had a positive effect on the awareness of the participants for using time well. When the results were interpreted on the basis of the dimensions of "Time Management Inventory", it was found that the average points they received in the sub-scale of "planning", "attitude of time", time spenders" were increased after the application. However, as a result of the analysis realized, it was found that this increase did not lead to a meaningful difference. The results of the analysis of the answers of the participants to the open-ended questions showed that a great majority of the answers were collected under the codes of "understanding the importance of planning", and "learning the necessity of using time well". Additionally, according to the results of the analysis, the participants gained the most awareness about "time traps". The expressions of a great majority of the participants were coded as "gaining awareness with respect to time traps", knowing his/her own time traps", and "keeping safe from time traps".

